

Szent István országa

*Amikor ránkiviradt
Szent Istvánnak éve,
Ünnepelt az ország
Apraja és vénje.*

*Budapestre jöttek
Fiatalok, vének,
Falusi kislányok,
Gyolcsinges legények.*

*Mindegyik szívében
Áhítat lobogott,
Amikor előttük
Vitték a Szent Jobbot.*

*Térdük meghajtották
Szent ereklyénk előtt!
Dicső, szent királyunk:
Te adj nekünk erőt!*

*Ezeréves multunk
Harcába, vészébe,
Összejorrott hazánk
Szent István hitébe!*

*S akik a magyartól
Ezer évig jéltek,
Szép hazánk földjéből
Minden részt letéptek.*

*Szent István királyunk
Lenézett a Földre:
Amely az Övé volt
És lesz mindörökre!*

*Látta, hogy rút népek
Gazul elrabolták
Ezeréves földjét,
Népét széthajtották.*

*Odatérdelt újra
Az Isten elébe:
S a szép Felvidéket
Már is visszakérte.*

*De nem lesz a magyar
Örökké rabláncon, —
A többiért küzdjünk
Mi magunk, a sáncon!*

*Szegénynek, gazdagnak
Egy legyen a vágya:
Hogy újra nagy legyen
Szent István országa!*

Kádár Kató.

Történelem

MÁRCIUS 3. HETE.

V—VI. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: Az ország területi változásai (különös tekintettel az Árpádok idejére).

Nevelési cél: Nagy volt hajdan a magyar, Nagy volt hatalma, birtoka...

Kapcsolás: Megcsonkitott hazánk területe.

Szemléltetés: Magyarország az Árpádok alatt (térkép).
A megcsonkitott Magyarország.

Megfigyelésre utalás: A megcsonkitott Magyarország meg tud-e felelni a reá rótt történeti feladatnak?

VÁZLAT.

I. Előkészítés. a) Számonkérés (az előző órán tanultak felújítása).

b) Célkitűzés. Beszéljünk ma arról, hogyan változott a történelem folyamán hazánk területe?

II. Tárgyalás. a) Az Árpádok alatt.

1. Hazánk területe a magyarok honfoglalása előtt apró, műveletlen népek és néptörzsek buvóhelye volt. Az Árpádok alatt egységes országgá, a rendszeres állami élet otthonává lett.

2. A Kárpát-medencét, amely földrajzilag is egységes anyaország volt, melléktartományok övezték.

Szent István meghódította a Lajtától a Fischáig terjedő részt.

I. Endre alatt a Szerémséget szállották meg.

Szent László alatt Szlavónia még meg nem szállott területeit népesítette be a magyarság. (Dráva—Száva-köze.)

Szent László birtokba veszi Horvátországot. 1091. (A Nagy-Kapella, Kis-Kapella hegység és a Velebit vidéke és a tengerpart.)

Kálmán király meghódítja a tengerpartot. (Dalmáciát = magyar tenger!)

II. vagy vak Béla meghódítja Rámát (Bosznia egy része).

III. Béla meghódítja Halicsot. (Galicia.)

Imre birtokba veszi Szerbiát.

II. Endre Lodomériát hódoltatta.

IV. Béla atyja uralkodása idején hódoltatja a Szörényi-bánságot, Kúnországot, Macsói-bánságot, Bulgáriát és Styriát (Stájerországot).

3. A XIII. században magyar, horvát, dalmát, kún, rác, Ráma, Halics és Jeruzsálem (II. Endre kereszties hadjárata) címet viselik a magyar királyok.

4. Az Árpádok kihalása után (1301) veszendőbe mennek a déli tartományok.

Károly Róbert visszaszerzi nagyobb részét.

Nagy Lajos valamennyit, sőt gyarapítja őket Szerbiával (Észak) és Dél-Dalmáciával (Raguza). Elfoglalja egy időre a Nápolyi-királyságot. Ura lett Lengyelországnak. (Nagy volt hajdan a magyar...)

Zsigmond idejében veszendőbe mennek a déli tartományok, a török az ország határáig terjeszkedik.

Mátyás király nyugaton szerez tartományokat (Lau-sitz, Szilézia, Morvaország, Ausztria, Stájerország), de megtartja a déli tartományokat is. (Szörényi-bánság, Macsói-bánság, Sói-, Ozorai-bánság, Horvátország, Dalmácia.)

A mohácsi csata után három részre szakad az ország (1541), Buda, Pozsony és Gyulafehérvár székhellyel.

1699-re fölszabadul az ország (a Temesköz kivételével), de a határőrvidék és Erdély külön közigazgatás alá kerül. Mária Terézia visszaadja a Kárpát-medencét, Erdély önálló nagyfejedelemség. A szabadságharc idején egyesül újra Erdély az anyaországgal. A kiegyezésben Horvátország és Szlavónia társországok, Fiume Magyarországhoz tartozik.

A világháború igazságtalan következménye: Trianon.

1938. nov. 5–10: a Felvidék déli része (cca 12.000 négyzetkilométer) visszakerült hazánkhoz!

5. Elmélyítés. Az ország területi egysége (integritása) szent és sérthetetlen volt. Abból a király el nem adományozhatott. Aba Sámuel és Péter koronájukat veszítették e miatt.

A Kárpát-medence nemcsak földrajzi, hanem történelmi egység is. Ha voltak is a Kárpátokon kívül tartományaink, azokat szorosán s véglegesen nem tudtuk országunkhoz csatolni. Viszont hiába darabolták szét a Kárpát-medencét, annak szerves egysége mindig megkövetelte az egység visszaállítását.

A honfoglalástól III. Endre haláláig 400 év telt el. Ez alatt királyaink és nemzetünk nemcsak megvédelmezték hazánk elfoglalt területét a nyugati, keleti és déli támadások ellen, hanem az anyaországot nagy birodalomná növelték. Ez az eredmény a magyarság államalkotó és államfenntartó nagy képességeit, fejedelmeink államférfiúi kiválóságait bizonyítja.

A nemzet és az ország jövőjéért való fáradozásukban fejedelmeinket két gondolat vezette: ugymint 1. az, hogy szorgos figyelemmel kísérik a keleti s kivált a déli (balkáni) félművelt népeket és hazánk támasztékául meg tudták őket nyerni; 2. az, hogy a magyarságnak vallásban és műveltségben a nyugati nemzetekhez kellett simulnia.

Hazánk három népfaj (latin, germán, szláv) ütközőpontjában áll. Ebből következik, hogy területén különféle népelemeket találunk (mindháromból beszivárgás történik.) Azt viszont, hogy a természet általi egysége soha meg nem törhető, azt tűzte feladatául, hogy neki kellett felfogni e három népfaj terjeszkedési törekvéseit, nehogy valamelyik is tulsúlyba julva, megbontsa az európai egyensúlyt.

Az igazságtalan trianoni ítélet ezt figyelmen kívül hagyta. Ma már a békeszerződést alkotó államférfiak is belátják, hogy legnagyobb ügyetlenség volt a Kárpát-medencét szétdarabolni s annak részeit a szlávoknak juttatni, mivel ezzel megbomlott a népek európai egyensúlya!

A trianoni kis ország nem vállalhatja e feladat teljesítését! Európai szükségesség tehát a régi területi egység visszaállítása.

Március 15.

Ma zászlódiszben, ékesen jövünk fel
Szent oltárodhoz, megcsonkult hazánk,
És leborulunk lelkesülő szíved:
Mult időknek fénye hull reánk!
Ma távol van a mindennapi élet
És sok kicsinyes baj most nincs velünk,
A lelkünk ma a mult időkhöz tér meg,
Ma egybegyűlve itt emlékezünk.

Elmult időkbe, bús időkbe látunk,
Hol mindenütt van egy-egy virradat;
Nem hagyta jóvá Isten a halálunk,
Virradt mindig egy márciusi nap!
És megbékült, boldog magyar szívekkel
Ma megáldjuk e márciusokat,
Mert március mindig itélni jött el,
Kivívni bukott igazságokat! —

Egy márciust ma ünneppel köszöntünk
Szent oltárodnál, megcsonkult hazánk —
Apák hős lelke él ma itt közöttünk,
Ma mult időknek fénye hull reánk!
És lelkünk mélyén szent látomás ébred,
Látó szemünk a jövőbe tekint:
Uram, ha kell, megint hős lesz a néped,
Hogy lámasszon egy márciust megint!

Szigethy Ferenc.

M e s e d é l u t á n

A mi drága Felvidékünk!

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy Boldogország. Olyan szép volt a földje, hogy telítzdelte a jó Isten a buzatermő síkságot kék buzavirággal, meghintette a vizek partjait nefelejtssel, ráillatozott akácvirágzást a kis falukra, aztán rengeteg halat kergetett játékra a folyók vizében és ott fenn, a hegyek között, ott volt ám csak igazán gyönyörű ez a Boldogország. Hegy-völgy, hegy-völgy mindenütt, ameddig a szem ellát. A hegyeken végtelen erdőség, olyan sűrű és olyan suttogó, hogy a benne lakó őzikék is lábujjhegyen jártak. Az erdőkben ezüst patakocskák kószáltak szerte. csobogtak, mesélgettek a fáknak. A